

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

Meditaties: Deze meditatie staat ook online op https://youtu.be/_ZqudgGD59A

Geroepen

Meditatie door ds Ernst Veen (Predikant VPKB-Leuven)

Welkom en bemoediging

Allen van harte welkom op deze gezamenlijke onlinedienst van de VPKB-kerken te Leuven, Mechelen-Noord & Zuid en Vilvoorde. Nog steeds zijn er in onze samenleving en dus ook in de kerken en ja overal in de wereld, strenge veiligheidsmaatregelen van kracht om de klimmende coronacurves te stoppen. Toch hopen we, met velen van u, verbonden te blijven via deze digitale weg van vieren, bidden, bezinnen en zingen. We lezen daarbij samen uit dat oude boek, de Bijbel, en zoeken daarin naar betekenis en zin voor ons leven hier en nu.

Votum en groet

Onze hulp is daarbij in de Naam van de Eeuwige
Die hemel en aarde draagt,
Die trouw is tot in eeuwigheid
en nooit loslaat wat Zijn hand begon.

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, onze Heer.

Kyriegebed

Laten wij bidden voor de nood van deze wereld,

Lieve God,

Opnieuw zijn wij hier bijeen,
geroepen door U,
op weg naar uw toekomst,
maar vastgelopen in eigen zaken en zorgen,
daarom roepen wij tot U, onze God
en vragen u:

Eeuwige ontferm U.

Voor heel uw wereld,
uw zuchtende schepping,
die in barensood reikhalzend uitziet
naar het licht van Uw nieuwe aarde
roepen wij u aan:

Eeuwige, ontferm U.

Als dromers van een betere wereld
bidden wij u voor allen die,
door oorlog, onrecht, armoede,
door ziekte, angst of verdriet
door leed en gebrokenheid
of waardoor dan ook
niet meer kunnen dromen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

en wij roepen u:

Eeuwige, ontferm U.

Voor ieder mens die het opgegeven heeft
om te hopen en te vertrouwen
vanwege de verborgenheid van uw aangezicht,
bidden wij u:
maak het zichtbaar
Dat Gij de Eeuwige zijt
een God van liefde en genade.
Amen.

Glorialied: Gods goedheid houdt ons staande (NLB.107:1)

Gods goedheid houdt ons staande
zolang de wereld staat!
Houd dan de lofzang gaande
voor God die leven laat.
Al wie door Hem bevrijd
uit ongestreken streken
naar huis wordt heengeleid,
zal van zijn liefde spreken

Tekst: Willem Barnard
Melodie: Lyon 1547

Schriftlezing: 1 Sam.3:1-10

¹De jonge Samuel diende dus de HEER, onder de hoede van Eli. Er klonken in die tijd zelden woorden van de HEER en er braken geen visioenen door. ²Op zekere nacht lag Eli op zijn slaapplaats. Zijn ogen waren dof geworden, hij kon bijna niet meer zien. ³Samuel lag te slapen in het heiligdom van de HEER, bij de ark van God. De godslamp was bijna uitgedoofd. ⁴Toen riep de HEER Samuel. 'Ja,' antwoordde Samuel. ⁵Hij liep snel naar Eli toe en zei: 'Hier ben ik. U hebt me toch geroepen?' Maar Eli antwoordde: 'Ik heb je niet geroepen. Ga maar slapen.' Toen Samuel weer lag te slapen, ⁶riep de HEER hem opnieuw. Samuel stond op, ging naar Eli en zei: 'Hier ben ik. U hebt me toch geroepen?' Maar Eli antwoordde: 'Ik heb je niet geroepen, mijn jongen. Ga maar weer slapen.' ⁷Samuel had de HEER nog niet leren kennen, want de HEER had zich niet eerder aan hem bekendgemaakt door het woord tot hem te richten. ⁸Opnieuw riep de HEER Samuel, voor de derde keer. Samuel stond op, ging naar Eli en zei: 'Hier ben ik. U hebt me toch geroepen?' Toen begreep Eli dat het de HEER was die de jongen riep. ⁹Hij zei tegen Samuel: 'Ga maar weer slapen. Wanneer je wordt geroepen, moet je antwoorden: "Spreek, HEER, uw dienaar luistert."' Samuel legde zich weer te slapen, ¹⁰en de HEER kwam bij hem staan en riep net als de voorgaande keren: 'Samuel! Samuel!' En Samuel antwoordde: 'Spreek, uw dienaar luistert.'

Lied: Wil je opstaan en mij volgen (Hemelhoog 386: 1, 2, 3, 4)

1. Wil je opstaan en Mij volgen
als ik noem je naam?
Wil je dienen in 't verborgen,
zonder roem of zonder faam
Wil je leven op de wind
broos en kwetsbaar als een kind?
Zul je geven wat ik vind van jou
en jij in Mij?

2. Wil je gaan op nieuwe wegen,
steil en ongewis?
Wil je zijn tot hoed' en zegen
Voor wie vreemd'ling is?
Val je niet een mens te hard
die in leugens is verward?
Hoor je 't kloppen van mijn hart in jou?
en jij in Mij?

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

3. Wil je gids zijn voor de blinde die je smeekt: 'Help mij'
Wil je vechten voor een kind, gevangen en onvrij?
Zie je in ontferming aan, ieder die alleen moet gaan, opdat groeie mijn bestaan in jou en jij in Mij?

4. Wil je zien dat wat Ik zie: jouw gaven velerlei?
Wil je luist'ren als Ik zeg: 'Een koningskind ben jij!'
Wil je geven wat je hebt, dat de wereld zich herschept en mijn leven wordt gewekt in jou en jij in Mij?

Evangelielezing: Marcus 1:14-20

¹⁴Nadat Johannes gevangen was genomen, ging Jezus naar Galilea, waar hij Gods goede nieuws verkondigde. ¹⁵Dit was wat hij zei: 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.' ¹⁶Toen Jezus langs het Meer van Galilea liep, zag hij Simon en Andreas, de broer van Simon, die hun netten uitwierpen in het meer; het waren vissers. ¹⁷Jezus zei tegen hen: 'Kom, volg mij! Ik zal van jullie vissers van mensen maken.' ¹⁸Meteen lieten ze hun netten achter en volgden hem. ¹⁹Iets verderop zag hij Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en zijn broer Johannes, die in hun boot bezig waren met het herstellen van de netten, ²⁰en direct riep hij hen. Ze lieten hun vader Zebedeüs met de dagloners achter in de boot en volgden hem.

Lied: Jezus, die langs het water liep (NLB.531: 1, 2, 3)

1. Jezus die langs het water liep en Simon en Andreas riep, om zomaar zonder praten hun netten te verlaten, Hij komt misschien vandaag voorbij en roept ook ons, roept jou en mij, om alles op te geven en trouw Hem na te leven.

2. Jezus die langs het water kwam en tollenaars terzijde nam: 'Ik wil in uw woning wezen voor nu en voor na deze', - Hij komt misschien vandaag voorbij en neemt ook jou terzijde of mij en vraagt ons, Hem te geven de rijkdom van ons leven.

3. Christus die door de wereld gaat verheft zijn stem niet op de straat, Hij spreekt ons hart aan, heden, en wenkt ons met zich mede. En lokt ook nog zoveel ons aan, tot wie zouden wij anders gaan? Hij heeft en zal ons geven alles, - het eeuwig leven.

Tekst: Ad den Besten

Melodie: Frits Mehrtens

Meditatie

Beste toehoorder,

Waar is God? Dat is een vraag van alle tijden en alle plaatsen, maar die gaat gewoonlijk,

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

temidden van de dagelijkse gang van onze druk georganiseerde bestaan, even snel ons ene oor in als ons andere oor uit. Maar er zijn momenten in het leven waarop die vraag zich scherper en onvermijdelijker aandient dan anders. In 't bijzonder daar waar dat leven beproefd wordt en door elkaar geschud. In dorre barre tijden. Bij rampspoed of oorlog. Bij natuurgeweld of ongelukken. Bij zware ziektes, epidemieën, pandemieën of andere catastrofes, eens te meer wanneer die catastrofes zich dichterbij ons huis afspelen.

Waar is God, temidden van het lijden? Waar is God temidden van al die grote en kleine geschiedenissen van kommer en kwel? Van mondiale en individuele tragedies? Waar is God temidden van ontspoord menselijk wangedrag? Van strijd en wreedheid? Van dictatuur en extremisme? Temidden van corona en huiselijk geweld? God lijkt onzichtbaar en onhoorbaar.

Zoals gezegd: dat zijn vragen van alle tijden en zeker ook en eens te meer van onze tijd. En tegelijkertijd doemt dan de ook vraag op: staan die oude bijbelverhalen over Gods zorg voor deze wereld dan niet mijlenver af van ons concrete aardse leven?

Nu, niets is minder waar. Neem nu dat verhaal van vanmorgen over de roeping van de jonge Samuël. Dat verhaal begint met de opmerkelijke woorden:

Er klonken in die tijd zelden woorden van de Heer en er braken geen visioenen door.

Kortom, ook dat Samuël-verhaal zet in met een verwijzing naar Gods onzichtbaarheid en onhoorbaarheid. Oude woorden, maar zeer herkenbaar voor de moderne mens.

En ook maatschappelijk zijn er in de tijd van Samuël veel overeenkomsten met onze tijd. De tijd van Samuël was immers een tijd van veel humanitaire ellende. Van groeiende armoede en crisis. Asielzoekers kwamen van omringende landen om nog wat overgebleven aren van het land te rapen, zoals Ruth bijvoorbeeld. Maar veel kregen ze niet. Die vreemdelingen nemen ons voedsel maar weg en ze doen illegaal werk om ook hun familie te eten te geven. Ons land is vol, zo zeiden de Israëlieten in die tijd. Woorden die ons maar al te herkenbaar in de oren klinken.

Een enkeling, zoals Boaz, de grootvader van koning David, hielp die asielzoekers, maar de meeste mensen keerden zich van hen af. En er was meer: de Filistijnen hadden het land in hun greep: de ark des Heren was gestolen. De mensen waren hun leven niet zeker. Oorlog, plundering, bezetting. Zelfs in de tempel was het een chaos. En God bleef onhoorbaar en onzichtbaar. Hij zei niks en liet niets zien. De Filistijnen gingen door met plunderen en de crises en hongersnoden namen geen einde. Maar zelfs temidden van al die rampspoed greep God niet in. Of, om het nog eens te zeggen met de aanvangswoorden van dit verhaal:

Er klonken in die tijd zelden woorden van de Heer en er braken geen visioenen door...

Of toch wel? Volgens de schrijver van het boek Samuël grijpt God wel in. Daar gaat het verhaal van Samuël juist over. Maar wat blijkt: dat ingrijpen van God valt nauwelijks op en wordt aanvankelijk ook niet herkent als afkomstig van God. Wat is het geval? We horen dat de jonge Samuël en de oude priester Eli zich te ruste hebben gelegd. En dan hoort Samuël tot drie keer toe zijn naam roepen. En drie keer denkt hij dat het de oude Eli is die hem roept. Na die derde keer heeft Eli uiteindelijk door dat het God is die Samuël roept. Niettemin was Samuël ervan overtuigd dat het Eli was. Dat roept in de tekst het beeld op van een God die spreekt via mensenmonden.

Samuël echter, rekende er blijkbaar niet mee dat het wel eens God zou kunnen zijn die hem riep. En misschien dat de schrijver van dit verhaal ons daarmee een spiegel wil voorhouden. Wij lijken op die jonge Samuël, want hoe vaak rekenen wij ermee dat het wel eens zo zou kunnen zijn in ons leven dat God ons roept of aanspreekt? Dat idee durven we toch

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

nauwelijks toe te laten? Nu ja, laten we eerlijk zijn, dat is ook een vermetele en hoogdravende gedachte waar je niet zomaar te pas en te onpas van uit mag gaan, maar die gedachte uitsluiten is misschien wel net zo vermetel en hoogdravend. Waarom zou God niet, op Zijn/Haar eigen wijze tot ons kunnen spreken?

Anderzijds is het ook weer niet zo verwonderlijk dat Samuël er niet mee rekt dat God hem roept, want uit het verhaal komt duidelijk naar voren dat het roepen van God heel onopvallend gebeurt en niet of nauwelijks herkenbaar is als komend van God.

Voor Samuël is het immers een mens die hem roept. En misschien wil de schrijver van dit verhaal ons daarmee wel voorhouden dat in het spreken van mensen God aan 't woord kan zijn. Samuël denkt dat een mens tot hem spreekt, terwijl het, op een verborgen wijze, God blijkt te zijn. Het is glad ijs, want voor je het weet bouwen wij daar een kerk omheen en maken wij daar een dogmatische en vanzelfsprekende waarheid van waarop wij ons vervolgens persoonlijk gaan beroepen, met alle fundamentalisme van dien. Maar anderzijds: we zien het wel vaker in de Bijbel: God spreekt via mensen. God gebruikt de monden, handen en voeten van mensen om in deze wereld in te grijpen.

Anders gezegd: als God de mens aanspreekt, zo leert dit verhaal ons, dan doet Hij dat niet op een opvallende maar eerder verborgen wijze. Dan gebeurt dat niet opzichtig zoals we in onze stoutste dromen wel zouden willen, bv. doordat er een lichtgevende engel aan ons verschijnt of dat er een duidelijke stem uit de wolken klinkt die ons roept, maar dan gebeurt dat onmerkbaar op een verborgen wijze en dan is dat ook afhankelijk daarvan of wij ermee willen rekenen en het willen horen.

Dat betekent ook dat God de mens niet overrompelt of overweldigt door zijn volle en overweldigende verschijning. Gods verborgenheid respecteert de vrijheid van de mens en ontnemt hem/haar niet het eigen beheer en bestuur over de aarde. God roept mensen onopvallend en onmerkbaar, dat wil zeggen: zonder hun vrijheid aan te tasten.

Het gevolg van Gods spreken tot Samuël is ook niet dat de Filistijnen zich terugtrekken. Dat God die oorlogsellende even allemaal oplost. Of dat de crisis en de hongersnood ophoudt. Of, actueler, dat de coronagriep verdwijnt. Het gevolg is alleen, zoals er in de tekst te lezen staat: “dat er een mens opgroeit die geen van Gods Woorden ter aarde liet vallen.” Kortom: God schakelt mensen in als instrument tegen het kwaad. Wijzelf krijgen de verantwoordelijkheid en moeten zelf onze problemen oplossen, maar niet zonder Gods bijstand. Zo grijpt God in zonder onze vrijheid aan te tasten.

Hetzelfde scenario zien we ook in het verhaal dat we lezen bij Marcus, over de roeping van die eerste vier discipelen. Dat verhaal begint nogal plompverloren met de mededeling:

Nadat Johannes gevangen was genomen, ging Jezus naar Galilea.

Johannes gevangen genomen... Nu, daar staat een hele wereld achter. Een wereld van Romeinse bezetting waarbij ieder verzet tegen de keizer en zijn leger met de dood werd bestraft. Een wereld waarin het vol stond met kruisen en ander martelwerktuig. Een land Israël dat werd bestuurd door een wrede koning en waarin de geestelijke leiders voortdurend met elkaar in strijd leefden. Een tijd waarin Johannes de Doper als oproerkraaijer gevangen genomen werd en op z'n doodvonnis wachtte. Kortom: een tijd van kommer en kwel. Een tijd die, alweer, aan onze tijd doet denken. En greep God in, in die dagen?

Nee, niet met een toverspreuk uit de hemel. Niet met een mirakel van bovenaf. Maar toch, zo verhaalt het evangelie, greep God in. Dieper dan ooit was vertoond. Hij riep Jezus van Nazareth als zijn geliefde mensenzoon om mensen, onder die moeilijke en ook voor de

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

moderne wereldbewoner zo herkenbare omstandigheden, het evangelie te brengen.

En zelf riep Jezus eerst vier en tenslotte totaal twaalf discipelen. Twaalf, want voor iedere stam in Israël één. Twaalf ook, omdat in de oudheid werd uitgegaan van twaalf volkeren, die de gehele mensheid vertegenwoordigden. Op die wijze greep God in. Met de mensentaal van roeping en appèl en met mensen die en er zich door aangesproken en geroepen voelden.

Zo tonen de verhalen van vanmorgen ons hoe God ingrijpt. Niet door directe grootscheepse reddings-operaties vanuit de hemel. Niet door bovennatuurlijke mirakels. Niet door hemelse bliksemschichten op ontspoorde geweldplegers of kwaadwilligen. Maar in en door het woord van appèl en roeping. Kortom: door en via mensenmonden, -voeten en -handen. Nogmaals, dat betekent ook dat wijzelf de verantwoordelijkheid gekregen hebben om onze problemen op te lossen, maar het betekent ook dat God ons daarbij zal bijstaan.

En zo, tenslotte, zijn de roepingsverhalen van vanmorgen geen voorbije geschiedenissen, maar een vraag ook hier en nu aan onszelf. Om zelf Gods handen en voeten op aarde te zijn.

Om ook in de beweging van dat Koninkrijk te gaan staan. Om je geroepen te weten door het profetische en messiaanse appèl om mens te zijn naar Gods beeld en gelijkenis en om zo samen met God te bouwen aan de komst van Gods komende Nieuwe wereld.

Amen.

Lied: Door de wereld gaat een woord (NLB 802: 1, 4, 5)

1. Door de wereld gaat een woord
en het drijft de mensen voort
'Breek uw tent op, ga op reis
naar het land dat ik u wijs.'

Refrein:

*Here God, wij zijn vervreemden
door te luisteren naar uw stem
Breng ons saam met uw ontheemden
naar het nieuw Jeruzalem.*

4. Door de wereld klinkt een lied
tegen angsten en verdriet,
tegen onrecht, tegen dwang
richten pelgrims hun gezang
Refr:

5. Velen, die de moed begaf,
blijven staan of dwalen af,
hunkerend naar hun oude land.
Reisgenoten, grijp hun hand.
Refr:

Tekst: Jan Wit
Melodie: Wim ter Burg

Dank- en voorbeden/Stil gebed/Onze Vader

Wij zullen God danken en bidden.

Barmhartige God,
Wij danken U voor Uw verborgen nabijheid
dat Gij ons roept en inschakelt
bij Uw boodschap van geloof en vrede.
en om mee te bouwen aan de komst van Uw Nieuwe aarde

U danken wij
voor de belofte van Uw Koninkrijk
dat het duister van de nacht
zal wijken voor Uw Licht.
en dat geen leven vergeefs is in uw ogen.

U bidden wij
voor alle slachtoffers van Corona
voor ieder in rouw vanwege

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

vrienden, familieleden en geliefden
vaders, moeders, kinderen die gestorven zijn

Ook bidden wij U
voor alle getroffenen door geweld en oorlog.
voor de vele vluchtelingen opgejaagd en met de vinger gewezen
voor alle gevluchte en verdwenen kinderen,
voor zoveel mensen op zoek naar een waardig menselijk bestaan

Wij bidden U ook voor onze wereld
voor toenadering in plaats van geopolitieke spanningen
voor verzoening en vrede in Amerika
nu er een nieuwe president is verkozen
voor wereldvrede overal waar strijd is
voor mensenrechten overal waar tirannie bestaat.

U bidden wij ook
Help ons dat wij degenen die na ons komen
een leefbare toekomst nalaten
een wereld zonder angst en geweld,
zonder honger en armoede
zonder aard-opwarming en vervuiling
een leef- en herbergzame aarde.

Tenslotte bidden wij U voor allen
die bang zijn voor de dood of bang ook voor het leven.

Dan leggen wij U nu in stilte voor
Alwat en alwie ons ter harte gaat...

Wij vragen U, God, hoor naar ons
Gij die ons leerde bidden:

Onze Vader die in de hemelen zijt,
Uw Naam worde geheiligd,
Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede,
Gelijk in de hemel, alzo ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
En leidt ons niet in verzoeking,
Maar verlos ons van de boze.
Want van u is het Koninkrijk
en de kracht, en de heerlijkheid,
tot in eeuwigheid, amen.

Slotlied: Hij die gesproken heeft een woord dat gaat (NLB.362)

1. Hij die gesproken heeft een woord dat gaat,
een tocht door de woestijn, een weg ten leven,
een spoor van licht dat als een handschrift staat
tegen de zwartste hemel aangeschreven:
Hij scheidt ons hier een nieuwe dageraad,
Hij roept ons aan: 'Ik zal jou niet begeven.'

2. Hij die ons in zijn dienstwerk heeft gewild,
die het gewaagd heeft onze hand te vragen;
die ons uit angst en doem heeft weggetild
en ons tot hier op handen heeft gedragen;
Hij die verlangen wekt, verlangen stilt –
vrees niet, Hij gaat met ons, een weg van dagen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 24/01

**3. Van U is deze wereld, deze tijd.
Gij hebt uw stem tot op vandaag doen klinken.
Uw naam is hartstocht voor gerechtigheid,
uw woord de bron waaruit wij willen drinken.
Gij die tot hiertoe onze toekomst zijt –
dat wij niet in vertwijfeling verzinken.**

Tekst: Huub Oosterhuis
Melodie: Bernard Huijbers

Heenzending en Zegen

Gaat dan allen op weg, in deze wereld,
dragende de zegen van God, de EEUWIGE

DE EEUWIGE
ZEGENT U EN BEHOEDT U

DE EEUWIGE
DOET ZIJN AANGEZICHT OVER U LICHTEN EN IS U GENADIG

DE EEUWIGE
VERHEFT ZIJN AANGEZICHT OVER U EN GEEFT U VREDE.

Amen

